

کتب پتبعه

ISSN : 2228-5679

فتروا على السج الخالى الفقه الفاضل الميرزا محمد التبريزي المحقق المحدث ع
عالم الميرزا حسين حجة الله تعالى في الاسماء والادب والادب والادب والادب
عنه اهله ولا علمه وخلفه ورواه في كتابه في الاسماء والادب والادب والادب
في مصنفات سماه الخالى الفاضل الميرزا محمد التبريزي المحقق المحدث
عنه في الاسماء والادب والادب والادب والادب والادب والادب والادب
وغيره في مصنفات سماه الخالى الفاضل الميرزا محمد التبريزي المحقق المحدث
عنه في الاسماء والادب والادب والادب والادب والادب والادب والادب
او في مواضع اخرى في كتابه في الاسماء والادب والادب والادب
الاسم في الاسماء والادب والادب والادب والادب والادب والادب
كان في كتابه في الاسماء والادب والادب والادب والادب والادب والادب

ابراهیم بن حکم بن ظهیر ❖ جایگاه علمی اجتماعی ابن نخلد، از اساتید سنی مذهب شیخ طوسی ❖ حقیقه ایمان شهید ثانی یا ایضاح
البیان زین الدین بن محسن عاملی ❖ چگونگی مرجعیت و نشر فتاوی شیخ اعظم انصاری ❖ حاج شیخ جعفر شوشتری ❖ دکتر سید محمد
علی شهرستانی ❖ زندگنامه های خودنوشت شیخ حسین واعظ شوشتری، محمد تقی نیرتیری، میرزا محمد حسین نائینی و شیخ محمد غروی
سندی از حدود هشتاد سال پیش راجع به تحول در حوزه نجف اشرف ❖ پنج نامه منتشر نشده از استاد فقید دکتر ابوالقاسم گرچی ❖ هبه نامه
و وصیت نامه سید دلدار علی ❖ سه اجازه از بزرگان حله ❖ اجازه ابن ابی جمهور به سید حسن بن ابراهیم بن یوسف بن ابی شبانه
بیست و پنج رساله در موضوع نذر بعد از وفات ❖ نگاهی به الاخبار الدخیله ❖ الاربعین فی امامه امیر المؤمنین ❖ آفاق نجف ❖
گزارش سفری به ریاض ❖ تصحیح اعیان الشیعه ❖ نامه شیخ آقا بزرگ تهرانی به آیه الله ملا محمد جواد صفای
نکته ها ❖ آثار نو یافته

کتاب پیوست: ملحق مال الامل

١ أجوبة مسائل نجم الدين أطرأوى از شهيد اول^١

١. ای آگاهی بیشتر از آن رک: الشهد الأول حياته و آثاره، از سید کاتبان، اعلام الشیعه، که به عمت مؤسس کاتبیناسی شیعه در سینه شرافت. ٢. ریاض العلماء، ج ١، ص ١٦٤-١٦٣، تبریز: تعلیف آمل الاکمل، ص ٧٩. ٣. الدرر، ج ٢، ص ٣٣٦.

یکی از آثار شهید اول (م ٧٨٦) أجوبة مسائل نجم الدين أطرأوى است. صاحب ریاض در سرگزشت سائل اعني سيد حسن بن أيوب مشهور به «ابن نجم الدين أطرأوى» گوید:
كان من أجلة العلماء وأكابر الفقهاء، من تلامذة الشهيد... وقد سأل الشهيد في قرية الأطراء مسائل وأجاب الشهيد عنها، وعندها من ذلك نسخة.^٢
شیخ آقازیرگ تهرانی هم دیوار در ذریعه از این رساله ذیل دو عنوان «مسائل ابن نجم» و «المسائل الأطرائية»^٣ یاد کرده و ذیل عنوان اول گفته اند.

... نسخة منه عند السيد رضا ابن الحاج السيد محمد الزنجاني عتيقة جداً، كتب عليها... هذه مسائل بخط السيد المعظم... ابن نجم الدين وأجوبتها بخط شيخنا ابن مكي (أدام الله أئامهما)... وفيه خمس وستون مسألة فقهية من أبواب متفرقة، يقرب الكل من خمسة آلاف بيت.^٤

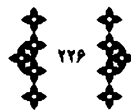
از بیش از بیست سال پیش تا کنون که این ناچیز در صدد یافتن آثار شهید بوده ام، به رغم فحص و تلاش بسیار اثری از این رساله نیافتم و در سال ١٣٧٢ در مقدمه غایه المراد (ص ١٠٨) و در سال ١٣٨٢ در الشهد الأول حیاته و آثاره (ص ١٣٣) و سپس به سال ١٣٨٨ در مدخل موسوعة الشهيد الأول، (ص ٢٩١) نوشتم؛ و لم أعثر على مخطوطة له في المكتبات وفهارس المخطوطات، واز این رو، موسوعة الشهيد الأول بدون این اثر چاپ شد. پرس و جو راجع به کتابخانه و ورثه مرحوم سید رضا زنجانی به اینجا منتهی شد که کتابخانه ارزشمند آن مرحوم متفرق، و به کتابخانه های مختلف از جمله کتابخانه ملی منتقل شده است.

بحمد الله اخیراً فاضل محترم و همکار گرامی جناب مستطاب آقای محمد تقی آل فقیه عاملی، ضمن مجموعه ٤٦٥١ کتابخانه ملی همین نسخه مرحوم زنجانی را یافتند و چون فهرست نگار محترم کتابخانه این نسخه را نشناخته اند در فهرست کتابخانه ملی (ج ١٩، ص ٣١٢-٣١٥) از آن با عنوان «مسائل فی الفقه» یاد کرده و افزوده اند:

کتاب شهید (٢)
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان (١٣٨٩)

(الکتابخانه)

در این رساله پاره‌ای از مسائل فقهی به صورت سؤال همراه با پاسخهای آنها که توسط دو فقیهی که نامشان ناخواناست و تنها از نام فقیه دوم این مکی قابل خواندن است که محتملاً شهید اول می‌باشد درج گردیده است.

از این رودر فهرست دنا (ج ۹، ص ۴۹۰) هم ذیل عنوان «مسائل فقهیه» - و نه «مسائل فی الفقه» - معرفی شده، و مؤلف آن ذکر نشده و در جلد راهنمای دنا (ج ۱۱، ص ۶۳۶-۶۳۷) هم ذیل آثار شهید اول، یاد نشده است. و با مراجعه به دنا - و نیز فهرست کتابخانه مکی - نمی‌توان از وجود چنین اثری از شهید آگاه شد. به هر حال، از آنجا که این نسخه منحصر به فرد است و از سوی دیگر در موسوعة الشهید الأول هم درج نشده و از قلم افتاده است، با همکاری دوست فاضل حجة الاسلام آقای محمد رضا نعمتی آن را تحقیق، و در سرگذشت شهید اول با عنوان الشهید الأول: حیاته و آثاره که ضمن سلسله اعلام الشيعة به همت مؤسسه کتابشناسی شیعه منتشر می‌شود درج کردم.

و از همین یک نمونه، اهمیت دقت در فهرست‌نگاری مخطوطات واضح، و معلوم می‌شود که کوتاهی در این امر مهم چه آثار ناخوشایندی دارد.

